

Fra:
Den Norske Aktuarforening

Til:
Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

Dato 12.02.2024

Behov for ytterligere presiseringer i regelverket for bufferfond for fripoliser - raskt

Den Norske Aktuarforeningen (DNA) viser til nylig vedtatte forskriftsendringer knyttet til innføring av bufferfond for private garanterte produkter. Finanstilsynet har sitt oversendelsesbrev til Finanstilsynet med forslag til disse forskriftsendringene nevnt et par punkter der det kunne vært gjort ytterligere presiseringer i forskrift, men der de ikke har hatt tid eller kapasitet til å vurdere disse. Videre vil vi vise til at DNA i sin høringsuttalelse på høring om regelverket for garanterte produkter i 2020 og innspill til Finanskomiteen i Stortinget i 2023, der vi har kommet med forslag og anmodninger om at enkelte forhold bør reguleres.

DNA er klar over at Finansdepartementet har nedsatt en arbeidsgruppe om skal vurdere regelendringer for bedre regulering av fripoliser og andre problemstillinger knyttet til privat tjenestepensjon. Våre innspill her mener vi kan (og bør) løses helt uavhengig av arbeidet som vil skje i den gruppen.

Enkelte av våre innspill er «akutte», siden det dreier seg om håndtering av bufferfond i situasjon ved død, reaktivering eller opphør av utbetalingstid m.m., som inntreffer allerede fra 1. januar 2024.

Vi tar opp disse og flere forhold fordi vi mener det som følge av konkurransehensyn er behov for presiseringer i lov og forskrift for å få en enhetlig forståelse og lik tolkning av regelverket. Det bør sikres enhetlig praksis hos pensjonsleverandørene (livsforsikringsforetak og pensjonskasser) gjennom forskrift. Vi vil påpeke at de fleste av disse situasjonen heller ikke har vært regulert når det gjelder behandling av tilleggsavsetninger, og at det dermed har utviklet seg ulik praksis i forskjellige pensjonsinnretninger.

Vi har i det videre delt innspillene inn i:

- Forhold som trenger rask avklaring
- Forhold som ikke trenger avklaring før på slutten av året.

Omtalen gjelder først og fremst fripoliser, men ikke bare disse.

Forhold som trenger rask avklaring

Forhold som trenger rask avklaring er:

- Håndtering ved dødsfall
- Håndtering av bufferfond ved uførhet og reaktivering
- Pensjon som opphører uten utbetaling
- Opphørende pensjon med risikodekninger som enda ikke har kommet til utbetaling
- Utstedelse av fripolise eller pensjonsbevis

Håndtering ved dødsfall

Allerede ved første dødsfall etter 31.12. 2023 vil det være et spørsmål om hvordan bufferfondet skal håndteres for individuelle pensjonsforsikringer, herunder fripoliser.

Dersom det ikke finnes etterlattepensjoner eller etterlatte, vil premiereserve bli frigjort å inngå i risikoresultatet. Det er ikke gitt regler for hvordan bufferfondet skal håndteres. Tilsvarende var det heller ikke regler for håndtering av tilleggsavsetninger i slike situasjoner. Dette har ført til forskjellig praksis hos forskjellige pensjonsleverandører.

Bufferfondet kan gå til risikoresultatet. Dette kan begrunnes med at frigjøringen skjer som følge av et dødsfall.

Bufferfondet kan gå til avkastningsresultatet. Dette kan begrunnes med at frigjort bufferfond ikke har noen biometrisk risiko direkte tilknyttet, og er et avkastningsresultat som ikke har kommet til utbetaling.

Dersom det er etterlattepensjoner og etterlatte tilknyttet alderspensjonen ved død, kan håndteringen av bufferfondet ha enda en dimensjon, nemlig at det beholdes på kontrakten, men fordeles etter forholdet mellom premiereserven for etterlattepensjonene på tidspunkt for dødsfall.

DNA vil ikke ta stilling til hva som er mest korrekt, men vi ser at det vil være en fordel med lik praksis på dette området uavhengig av pensjonsleverandør. Dette kan sikres ved en presisering i forskriften til forsikringsvirksomhetsloven. Dette bør også presiseres som et eget resultatelement.

Det er videre et spørsmål om *hvilket* bufferfond som skal fordeles. Skal det tas hensyn til verdiutvikling/avkastning etter 1. januar det aktuelle året?

Også dette bør presiseres i forskrift til forsikringsvirksomhetsloven.

Håndtering av bufferfond ved uførhet og reaktivering

Vi viste i vår høringsuttalelse til at ved opprettelse av bufferfond vil det kunne være uføre som får et stort bufferfond. Ved reaktivering (friskmelding eller lavere uføregrad) vil de

beholde dette store bufferfondet, som etter reaktivering kan utgjør mange ganger premiereserven.

Årsaken er at når en person blir ufør, vil det bli avsatt ekstra premiereserve for å sikre utbetalingen av uførepensjon. Når vedkommende blir reaktivert vil det tilsvarende bli frigjort en premiereserve.

Bufferfond er dårlig tilpasset uførepensjoner. Avkastningen og retningslinjene for bufferfond hos den enkelte pensjonsinstitusjon vil avgjøre om det vil forekomme overskudd som kan gå til regulering av en uførepensjon.

En som blir ufør etter 01.01.2024 vil ikke ha noe bufferfond knyttet til den ekstra avsetningen som gjøres ved uførhet. Mulighetene for regulering av pensjon blir dermed minimal.

En som var ufør 01.01.2024 og så bli reaktivert vil derimot kunne ha et meget stort bufferfond, på flere ganger premiereserven. Muligheten for regulering av pensjon er dermed overopplyt.

Denne ulikheten mellom enkeltkontrakter kan ikke ha vært tilsiktet.

Det bør vurderes hvordan bufferfondet skal eller ikke skal bidra til regulering av uførepensjon for uføre, samt hvordan bufferfond ved reaktivering skal håndteres uten at det gir utslag i stor forskjellsbehandling fra andre med samme rettigheter.

Pensjon som opphører uten utbetaling

For eksempel en uførepensjon eller en etterlattepensjon vil ikke nødvendigvis komme til utbetaling. Bufferfondet vil derfor ikke hverken bli bygget ned eller opphøre. Vi forutsetter at bufferfondet da bør behandles som ved dødsfall.

Dette bør presiseres i forskrift til forsikringsvirksomhetsloven.

Opphørende pensjon med risikodekninger som enda ikke har kommet til utbetaling

Etter forskriften skal bufferfond utbetales senest året en pensjon opphører. Dette vil gjelde for en opphørende alderspensjon. Men slik alderspensjoner kan likevel ha tilknyttet etterlattepensjoner som enda ikke har kommet til utbetaling. Det må dermed klargjøres om bufferfondet ved opphør av alderspensjon skal behandles som ved en opphørende pensjon, dvs. utbetales, eller som ved død, og enten gå til etterlattepensjonene, risikoresultatet eller avkastningsresultatet.

Dette bør klargjøres i forskrift til forsikringsvirksomhetsloven.

Når skal bufferfondet beregnes ved en hendelse

Det er et spørsmål hvordan størrelsen på bufferfond skal beregnes ved en hendelse.

Med hendelse menes og at ansatte slutter og går ut av en privat ytelsesordning skal få en fripolise, og tilsvarende skal personen få et pensjonskapitalbevis dersom vedkommende var med i en tjenestepensjonsordning (vi tenker her på de som har garantert avkastning).

Det bør klargjøres i forskrift på hvilket tidspunkt dette bufferfondet skal beregnes, om det er ved siste nyttår, eller om det er på tidspunktet hendelsen skjer.

Forhold som ikke trenger avklaring før ved enden av året

Forhold som ikke trenger avklaring før ved enden av året er:

- Utvidelse i § 5-6 i livsforsikringsforskriften til også å omtale nedbygging av bufferfond/tildeling av bufferfond til kunder ved årets utgang
- Sikre at pensjonsinnretningenes retningslinjer for både opp- og nedbygging av bufferfond må offentliggjøres og de aktuelle retningslinjene som gjelde den enkelte kunde må formidles til kundene på en forståelig måte
- Innføre overskuddsdeling også på tildeling til kunden fra bufferfond § 3-6 i forsikringsvirksomhetsloven
- Håndtering av premiefond, IBNR- og RBNS-avsetninger (forsikringstilfeller som enda ikke er oppgjort og som ikke er fordelt på den enkelte kontrakt), risikoutjevningfond m.m. i forhold til om disse er til markedsverdier og ev. om de har bufferfond

Selv om disse forholdene ikke trenger å være avklart før ved slutten av året, bør arbeidet med avklaringene starte allerede nå.

Avsluttende kommentarer

Vi vil gjøre oppmerksom på at flere av problemstillingene nevnt over også vil gjelde i små kollektive kontrakter, både i privat og offentlig tjenestepensjon.

Med vennlig hilsen

Den Norske Aktuarforening
Trond Killi
Leder